LIBRIS

gama®

Cunoaşte-l pe...

Alexandru Ioan Cuza

Învățăturile unui ofițer din armata lui Napoleon

Alexandru Ioan Cuza a văzut lumina zilei la Bârlad, pe 20 martie 1820. Tatăl său, Ioan Cuza, a fost ispravnic[1], iar mama sa, Sultana, se trăgea dintr-o familie de greci și italieni stabilită în Istanbul, numită Cozadini. Copil fiind, a cunoscut îndeaproape, pe moșia familiei de la Bărboși, viața grea a țăranilor. N-ar fi deloc de mirare ca acest lucru să-l fi determinat, peste ani, după ce a fost ales domnitor, să dea legile care le-au adus libertate și pământuri țăranilor clăcași[2].

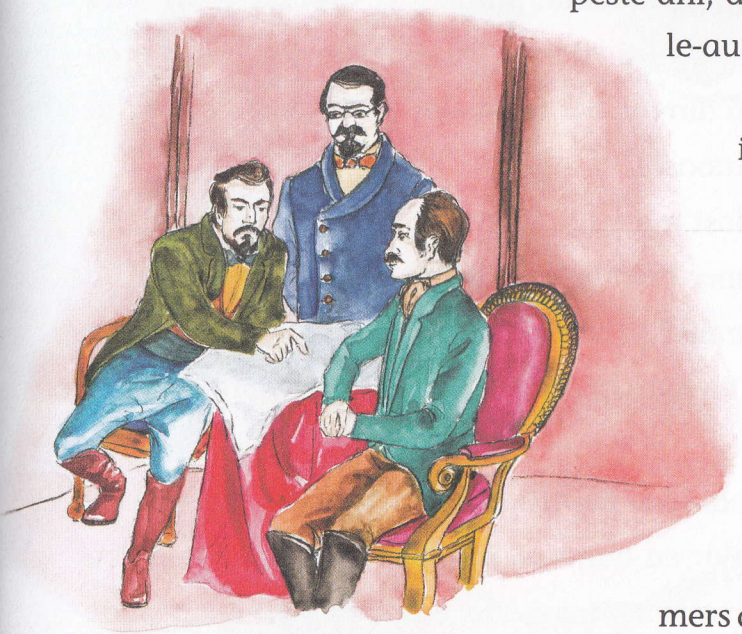

A fost un copil ferit de necazuri, căruia părinții i-au visat o carieră strălucită. Așa că l-au trimis să-și facă studiile în Iași, la pensionul[3] lui Victor Cuenim. Fost ofițer în armata lui Napoleon, Cuenim rămăsese în Moldova după războiul purtat de împăratul francez împotriva Rusiei. La școală, Cuza i-a avut colegi pe Vasile Alecsandri și pe Mihail Kogălniceanu, cu care a legat o prietenie ce va dura toată viața. Împreună cu Alecsandri a mers apoi la Paris, unde a luat bacalaureatul[4] la doar 15 ani. Nehotărât în privința profesiei pe care și-o dorea, tânărul Cuza s-a înscris mai întâi la Medicină, apoi la Drept, dar nu a terminat niciuna dintre facultăți. Îi plăcea mai mult economia, așa că a devenit membru al Societății Economiștilor din Paris. A încercat să studieze Matematica la Iași, apoi a plecat iarăși la Paris.

---

[1] înalt funcționar care conducea, ca reprezentant al domnului, un județ sau un ținut
[2] țărani care erau obligați să muncească pe pământurile boierilor
[3] școală particulară unde învățau copiii celor din familii de nobili
[4] examen care se susține la sfârșitul liceului

Elena Doamna, „minunata principesă"

În 1839, Alexandru s-a întors acasă, unde a devenit preşedinte de judecătorie, apoi agă[5]. Tânăr chipeş, cu o carieră înfloritoare, Cuza i-a câştigat inima Elenei Rosetti, o tânără de viţă nobilă, înrudită cu marile familii boiereşti ale vremii, Sturdza şi Cantacuzino. S-au căsătorit curând, deşi mulţi îi găseau nepotriviţi: lui Alexandru îi plăcea să fie mereu înconjurat de oameni, era vesel şi deschis cu cei din jur, iar frumoasa lui soţie era o tânără timidă, neobişnuită cu recepţiile şi viaţa tumultuoasă.

Pe lângă diferenţele dintre ei, căsnicia lor a fost mereu umbrită de faptul că Elena nu i-a putut dărui soţului ei un moştenitor. Însă i-a rămas credincioasă până la sfârşitul vieţii şi l-a susţinut întotdeauna, chiar şi în faţa celor care nu-l priveau cu ochi buni. Mai mult decât atât, Elena i-a crescut pe cei doi fii pe care Cuza i-a avut în afara căsătoriei ca şi cum ar fi fost copiii ei.

Elena Cuza a rămas în inimile oamenilor mai ales pentru ajutorul acordat orfanilor şi celor săraci, pentru care, de multe ori, croia chiar ea haine. A înfiinţat un adăpost pentru copiii orfani şi s-a preocupat mereu de soarta bătrânilor, de educaţia femeilor şi de îmbunătăţirea condiţiilor din spitale.

Pentru bunătatea ei, pentru mila faţă de cei sărmani şi pentru delicateţea şi blândeţea cu care era înzestrată, Elenei i s-a zis „Minunata principesă".

---

[5] dregător domnesc, şef al poliţiei dintr-un judeţ

1848: prea devreme pentru unire

Alexandru Ioan Cuza a fost atras de cariera militară. Ambiţios din fire, a devenit repede mai întâi ofiţer în armata moldovenească şi apoi colonel. În acest timp, a decis să se alăture unioniştilor, un grup de tineri revoluţionari care doreau unirea Moldovei cu Ţara Românească.

În martie 1848, aceştia s-au reunit la Iaşi şi au alcătuit o listă cu propuneri de schimbare a legilor ţării, pe care au numit-o „Petiţia proclamaţiune a boierilor şi notabililor Moldovei". Însă lucrurile nu erau deloc simple. Rusia şi Turcia, marile puteri care controlau ţara, nu puteau îngădui o asemenea răzvrătire. Domnitorul de atunci, Mihail Sturdza, s-a temut că ruşii vor ocupa Moldova dacă revoluţia nu va fi înăbuşită, aşa că a ordonat arestarea unioniştilor. Unii au reuşit să scape, dar alţii – între care şi Cuza – au fost prinşi şi urmau să fie trimişi la turci pentru a-şi ispăşi pedeapsa.

Cea care l-a salvat pe Cuza a fost – cine credeţi? – tocmai blânda lui soţie, Elena. Ea a cerut ajutorul consulului[6] britanic Charles Cuningham, împreună cu care a ticluit un plan prin care să şi elibereze soţul. Curajoasă, a reuşit să întoarcă din drum vaporul pe care se afla Cuza, plătind în schimb multe pungi cu galbeni celor dispuşi să o ajute. Apoi, cu acte noi, obţinute mulţumită consulului, cei doi soţi au călătorit la Viena.

Gândul revoluţiei nu-l părăsise însă pe Cuza. De la Viena, a plecat la Cernăuţi, unde şi-a reîntâlnit camarazii, pe Kogălniceanu şi Alecsandri. Împreună, au formulat o nouă petiţie, numită „Dorinţele partidei naţionale din Moldova", în care cereau, printre altele, unirea Moldovei cu Ţara Românească.

---

[6] reprezentant diplomatic al guvernului unei ţări în alt stat